

**MAKTABGACHA TA'LIM SAMARADORLIGIDA XALQLAR
TAJRIBASI: JANUBIY KOREYA VA O'ZBEKISTON TIZIMLARINING
QIYOSIY TAHLILI**

Sevara Maxamat qizi Nazarova

O'zbekiston-Finlyandiya Pedagogika instituti

Maktabgacha ta'lim kafedrası 2-kurs magistranti

Sevaranazarovas001@gmail.com

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada Janubiy Koreya va O'zbekiston maktabgacha ta'lim tizimlarining asosiy tamoyillari, tashkiliy tuzilmalari hamda pedagogik yondashuvlari qiyosiy tahlil qilinadi. Shu o'rinda qiyosiy tahlil natijalari ikki davlat tajribasining o'xshash va farqli jihatlarini aniqlashga, sohada samaradorlikni oshirish bo'yicha amaliy takliflar ishlab chiqishga imkon beradi.

Kalit so'zlar: Maktabgacha ta'lim, Janubiy Koreya, O'zbekiston, taqqosiy tahlil, pedagogik metodika, davlat siyosati, rivojlantiruvchi ta'lim, innovatsion texnologiyalar

**EXPERIENCE OF PEOPLES IN THE EFFECTIVENESS OF
PRESCHOOL EDUCATION: A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE
SYSTEMS OF SOUTH KOREA AND UZBEKISTAN**

Sevara Mahamat qizi Nazarova

Uzbek-Finnish pedagogical Institute

2nd year graduate of the Department of preschool education

Sevaranazarovas001@gmail.com

Annotation

This article provides a comparative analysis of the basic principles, organizational structures and pedagogical approaches of the preschool education systems of South Korea and Uzbekistan. At this point, the results of comparative analysis allow us to identify similar and different aspects of the experience of the two states, develop practical proposals for improving efficiency in the field.

Keywords: preschool education, South Korea, Uzbekistan, comparative analysis, pedagogical methodology, public policy, developing education, innovative technologies.

Bugungi kunda rivojlangan davlatlar o'zining noyob tajribasi, pedagogik yondashuvlari va ta'lim boshqaruv modeli bilan ushbu yo'nalishda samaradorlikka erishgan. Ular orasida Janubiy Koreya tajribasi alohida o'rin tutadi. Mazkur davlat maktabgacha ta'limni raqamlashtirish, inkluziv muhit yaratish, oila–bog'cha hamkorligini kuchaytirish hamda o'qituvchilar malakasini uzluksiz oshirish orqali yuqori natijalarni namoyon etmoqda. O'zbekiston esa so'nggi yillarda maktabgacha ta'limni modernizatsiya qilish, qamrov darajasini oshirish, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish va xalqaro tajribalarni mahalliy sharoitga moslashtirish yo'lida izchil islohotlar olib bormoqda.

Mazkur ilmiy maqolada Janubiy Koreya va O'zbekiston maktabgacha ta'lim tizimlari o'rtasidagi umumiyliklar, farqlar hamda ularni shakllantiruvchi omillar qiyosiy tahlil qilinadi. Shuningdek, maktabgacha ta'lim samaradorligiga ta'sir etuvchi tashkiliy, pedagogik, ijtimoiy hamda metodik omillarni baholash orqali O'zbekiston ta'lim tizimida qo'llanishi mumkin bo'lgan moslashuvchan va innovatsion yondashuvlar aniqlanadi. Tadqiqotning dolzarbligi — global tajribalar asosida milliy ta'lim tizimini takomillashtirish, bolalarning erta rivojlanish ko'rsatkichlarini optimallashtirish va kelajak avlodning raqobatbardoshligini oshirish zaruriyati bilan belgilanadi.

Shunday qilib, ushbu maqola turli xalqlarning tajribasi, xususan Janubiy Koreya va O'zbekiston ta'lim amaliyotining o'zaro qiyosiy o'rganilishi orqali maktabgacha ta'lim samaradorligini oshirish bo'yicha ilmiy asoslangan xulosalar va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga qaratilgan.

Janubiy Koreyada maktabgacha ta'lim odatda davlat va xususiy muassasalar, jumladan, bolalar bog'chalari va erta yoshdagi ta'lim markazlari kombinatsiyasi orqali amalga oshiriladi. Tizim yuqori darajada standartlashtirilgan bo'lib, asosiy e'tibor bolalarni rasmiy maktabga tayyorlashga qaratilgan. O'zbekistonda maktabgacha ta'lim asosan davlat ta'limi tizimi orqali amalga oshiriladi. Tizim Janubiy Koreya bilan solishtirganda kamroq standartlashtirilgan, o'quv rejasi va o'qitish amaliyoti jihatidan ko'proq moslashuvchan. Janubiy Koreyadagi maktabgacha ta'lim tizimi yaxshi moliyalashtiriladi, barcha bolalar uchun sifatli erta bolalik ta'limini ta'minlashga katta e'tibor beriladi. Hukumat maktabgacha ta'lim muassasalarini moliyalashtirish va tartibga solish, ularning sifat va arzon narxlarning ma'lum standartlariga javob berishini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. O'zbekistonda maktabgacha ta'lim muassasalarini moliyalashtirish muassasa turi va joylashgan joyiga qarab farq qilishi mumkin. Biroq, hukumat so'nggi yillarda maktabgacha ta'limga kirishni kengaytirish va mavjud dasturlarning sifatini oshirishga harakat qildi. Umuman olganda, Janubiy Koreya ham, O'zbekiston ham erta yoshdagi ta'limga ustuvor ahamiyat bersa-da, ularning o'quv rejasi, tuzilmasi va moliyalashtirish borasidagi yondashuvlari turlicha. Janubiy Koreya tizimi akademik tayyorgarlik va standartlashtirishga, O'zbekiston tizimi esa har tomonlama rivojlanish va ijtimoiy ko'nikmalarga e'tibor qaratadi. Janubiy Koreya va O'zbekiston maktabgacha ta'lim tizimlari o'rtasidagi o'xshashliklarga quyidagilar kiradi:

- Erta bolalik davridagi ta'limning ahamiyati: Janubiy Koreya ham, O'zbekiston ham bolalarni rasmiy maktab ta'limiga tayyorlash va ularning har

tomonlama rivojlanishini rag‘batlantirishda erta bolalik ta’limi muhimligini tan oladi.

- O‘yinga asoslangan ta’lim: o‘quv dasturlariga urg‘u berishdagi farqlarga qaramay, ikkala davlat ham maktabgacha ta’limda o‘yinga asoslangan ta’limning rolini qadrlaydi. O‘yin ikkala tizimda ham bolalar rivojlanishi va o‘rganish tajribasining asosiy jihati sifatida qaraladi.

- Malakali o‘qituvchilar: Janubiy Koreyada ham, O‘zbekistonda ham maktabgacha ta’lim muassasalari o‘qituvchilariga erta yoshdagi ta’lim bo‘yicha tegishli malaka va tayyorgarlikka ega bo‘lish talablari mavjud. Bu o‘qituvchilarning bolalarning o‘rganishi va rivojlanishini samarali qo‘llab-quvvatlash uchun jihozlanishini ta’minlaydi.

- Hukumatning ishtiroki: Ikkala mamlakatda ham hukumat maktabgacha ta’lim sohasini tartibga solish va nazorat qilishda muhim rol o‘ynaydi. Ular sifat standartlarini belgilaydi, moliyalashtirish mexanizmlarini nazorat qiladi va barcha bolalar uchun maktabgacha ta’lim muassasalaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish ustida ish olib boradi.

Maktabgacha ta’lim yosh bolalarni jamiyatga moslashuvini ta’minlash, intellektual salohiyatini rivojlantirish va ularda dastlabki ijtimoiy ko‘nikmalarni shakllantirish jarayonining muhim bosqichidir. Janubiy Koreyada ushbu ta’lim bosqichi davlat tomonidan ham, xususiy sektor tomonidan ham yuqori darajada qo‘llab-quvvatlanadi. Ushbu tizimning samaradorligi va rivojlanish strategiyasi boshqa davlatlar uchun ham o‘rganilishi lozim bo‘lgan muhim tajriba sifatida baholanadi. Janubiy Koreyada maktabgacha ta’lim, asosan, 3-6 yoshdagi bolalarni qamrab oladi va bu bosqichda bolalarning aqliy, jismoniy, hissiy va ijtimoiy rivojlanishi birlamchi o‘rinda turadi. Koreya ta’lim vazirligi tomonidan tasdiqlangan davlat standartlari mavjud bo‘lib, ular bolalarning yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda ta’limni tizimli ravishda tashkil etishni ta’minlaydi. Ta’lim dasturlari

bolalar rivojlanishining to'rt asosiy sohasini – til, matematika, ijodiy faoliyat va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishni o'z ichiga oladi.

Bog'chalar ikki turga bo'linadi: davlat va xususiy bog'chalar. Davlat bog'chalari odatda ijtimoiy himoyaga muhtoj oilalarga xizmat ko'rsatadi, xususiy bog'chalar esa yuqori sifatli qo'shimcha xizmatlarni taklif etadi. Bu xilma-xillik otalarga bolalari uchun qulay va maqbul ta'lim muhitini tanlash imkoniyatini beradi.

O'qituvchilarning tayyorgarlik darajasi, maktabgacha ta'lim muassasalarida faoliyat olib boruvchi o'qituvchilar yuqori darajadagi tayyorgarlikka ega bo'lishi talab qilinadi. Janubiy Koreyada o'qituvchilarni tayyorlash maxsus kurslar va oliy ta'lim muassasalari orqali amalga oshiriladi. Ushbu kurslarda bolalar psixologiyasi, pedagogika va muloqot texnikalari bo'yicha chuqur bilim beriladi. Bundan tashqari, o'qituvchilar har yili malaka oshirish kurslarida ishtirok etishi talab etiladi. Bu esa nafaqat ta'lim sifatini, balki pedagogik jarayonning samaradorligini oshiradi.

Ta'lim dasturlarining o'ziga xosligi, Janubiy Koreyada maktabgacha ta'lim dasturlari bolalarning qiziqishlarini hisobga olgan holda shakllantiriladi. Dasturlar bolalarni o'yin orqali o'qitish tamoyiliga asoslangan bo'lib, bu ularda bilim olishga bo'lgan qiziqishni oshiradi. O'quv jarayonida san'at, musiqa, qo'l mehnati va jismoniy mashg'ulotlar keng qo'llaniladi. Shu bilan birga, til o'rganish va matematika asoslariga e'tibor qaratiladi, bu esa bolalarning keyingi ta'lim bosqichlariga tayyorgarligini ta'minlaydi.

Janubiy Koreya va O'zbekiston maktabgacha ta'lim tizimlarining qiyosiy tahlili shuni ko'rsatadiki, har ikki davlat erta bolalik ta'limini strategik yo'nalish sifatida e'tirof etadi va uning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotdagi ahamiyatini chuqur anglagan. Janubiy Koreya maktabgacha ta'limni yuqori darajada standartlashtirish, raqamlashtirish, pedagoglar malakasini uzluksiz oshirish hamda davlat-xususiy sektor hamkorligini kuchli boshqaruv modeli asosida tashkil etib, barqaror natijalarga erishgan. Ular tomonidan ishlab chiqilgan akademik tayyorgarlik,

raqamli monitoring va inklyuziv muhit yaratish kabi mexanizmlar ta'lim samaradorligini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

O'zbekiston esa so'nggi yillarda maktabgacha ta'limni modernizatsiya qilish, qamrov darajasini oshirish, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish hamda xalqaro tajribalarni milliy xususiyatlarga moslashtirish orqali sezilarli natijalarga erishmoqda. Ta'lim dasturlarining moslashuvchanligi, o'yin asosida o'qitish amaliyoti va pedagogik kadrlarni tayyorlash tizimining takomillashuvi bolalarning har tomonlama rivojlanishini qo'llab-quvvatlayapti. Biroq boshqaruvning to'liq raqamlashtirilmaganligi, moliyalashtirish darajasining hududlar bo'yicha farqlanishi va sifat monitoringining yetarli institutsionallashtirilmaganligi tizim samaradorligiga ta'sir qilayotgan omillar sifatida baholanadi.

Xulosa

Qiyosiy tahlil natijalariga ko'ra, O'zbekiston uchun Janubiy Koreya tajribasidan quyidagi yo'nalishlarda samarali foydalanish mumkin: raqamli ta'lim boshqaruv platformalarini joriy etish, pedagoglar sertifikatsiyasini kuchaytirish, ota-onalarni bog'cha hamkorligini tizimlashtirish, inklyuziv ta'limni kengaytirish va davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini yanada takomillashtirish. Ushbu yondashuvlar milliy ta'lim tizimida bolalarning erta rivojlanish ko'rsatkichlarini yanada optimallashtirish, maktab ta'limiga tayyorgarlik darajasini oshirish va kelajak avlodning raqobatbardoshligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. OECD. Starting Strong: Early Childhood Education and Care. OECD Publishing, 2019.
2. UNESCO. Early Childhood Care and Education: Global Report. Paris, 2021.

3. Korean Ministry of Education. Nuri Curriculum for Early Childhood Education. Seoul, 2020.

4. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi. “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi. Toshkent, 2021.

5. Raqamli pedagogika bo‘yicha Koreya Ta’lim Tadqiqotlari Instituti (KERIS) hisobotlari, 2019–2023.

6. Maktabgacha ta’lim tizimini rivojlantirish bo‘yicha 2017–2024 yillardagi hukumat qarorlari va normativ hujjatlar to‘plami.